

Міністерство освіти і науки України
Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка

Кафедра спеціальної та інклюзивної освіти

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри

проф. Ганна

СЛОЗАНСЬКА

«09» вересня 2023 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПРАВОЗНАВСТВО

Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Галузь знань	01 Освіта/Педагогіка (шифр і назва галузі знань)
спеціальність	016 Спеціальна освіта (код і найменування спеціальності)
Спеціалізація	016.01. Логопедія
Освітня програма	Логопедія. (найменування освітньої програми)
Мова навчання	українська

2023-2024 навчальний рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Правознавство» для студентів освітньої програми «Логопедія» спеціальності «Спеціальна освіта» галузі знань «Освіта / Педагогіка».

Розробник:

Ірина ТУРЧИН-КУКАРІНА — кандидат юридичних наук, викладач кафедри соціальної роботи та менеджменту соціокультурної діяльності Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка

Робочу програму затверджено на засіданні кафедри спеціальної та інклюзивної освіти Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка

Протокол № 1_ від «09_» вересня 2023 року.

Завідувач кафедри

спеціальної та інклюзивної освіти

Ганна СЛОЗАНСЬКА

1. Опис навчальної дисципліни

1	Освітня програма	016.01. Логопедія
2	Спеціальність	016 Спеціальна освіта
3	Галузь знань	01 Освіта / Педагогіка
4	Ступінь вищої освіти	Перший (бакалаврський)
5	Статус дисципліни	Нормативна
6	Мова навчання	Українська
7	Курс	1
8	Семестр	1
9	Кількість змістових модулів	3
10	Форма підсумкового контролю	залік
11	ІНДЗ	-
11	Обсяг дисципліни в кредитах ECTS	3 кредити
12	Загальна кількість годин	90
13	Аудиторні заняття (год.)	Денна форма – 36, заочна форма – 18
14	Лекції (год.)	Денна форма – 18, заочна форма – 8
15	Семінарські заняття (год.)	Денна форма – 18, заочна форма – 10
16	Практичні заняття (год.)	Денна форма – -, заочна форма – -
17	Самостійна робота студента (год.)	Денна форма – 54, заочна форма – 72

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи становить:

для денної форми навчання – 40 % до 60%;

для заочної форми навчання – 20% до 80%.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: забезпечити формування у майбутніх фахівців інклюзивної освіти професійної компетентності у сфері основ вчення про право і про державу, системного знання основних положень правознавства та спеціальної юридичної термінології; *навиків* критично-юридичного способу мислення, коректного пошуку, підбору та практичного застосування чинних нормативно-правових актів, критичного аналізу й осмислення змісту нормативно-правових і правозастосувальних актів, спеціальної літератури; *умінь* застосувати знання з різних галузей законодавства на практиці.

Завдання:

- сформувані у студентів комплексне уявлення про основні поняття юриспруденції;
- забезпечити правильне розуміння змісту норм права, спеціальної юридичної термінології;

- ознайомити студентів з міжнародними та національними організаційно-правовими основами правового регулювання статусу людини;
- створити умови для засвоєння студентами основ правового вчення про державу і право;
- сформувати комплексні знання про сутність конституційно-правового регулювання суспільних відносин в Україні;
- підвищити рівень правової культури студентів,
- допомогти засвоїти спеціальну юридичну термінологію,
- сформувати навички критично-юридичного способу мислення,
- навчити коректному підбору, тлумаченню та застосуванню нормативно-правових актів на практиці, вільному користуванню первинними і додатковими джерелами інформації;
- забезпечити необхідний рівень юридичної підготовки для професійної діяльності за обраною спеціальністю.

У результаті вивчення навчальної дисципліни мають сформуватися у здобувачів вищої освіти таких компетентностей:

ЗК 3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 5. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

СК 17. Здатність надавати інформацію та допомогу щодо отримання логопедичних та інших корекційно-розвиткових послуг, залучати ресурси, необхідні для забезпечення наявних потреб клієнтів.

3. Результати навчання

Вивчення навчальної дисципліни «Правознавство» забезпечує досягнення здобувачами таких результатів навчання:

РН 2. Здійснювати пошук, аналіз і синтез інформації з різних джерел для розв'язування конкретних задач спеціальної та інклюзивної освіти.

РН 7. Вільно спілкуватися державною та іноземною мовами у професійному середовищі, володіти фаховою термінологією та професійним дискурсом

РН 16. Приймати обґрунтовані рішення з урахуванням цілей, ресурсних і законодавчих обмежень, ціннісних орієнтирів.

РН 17. Мати навички самостійного навчання та пошуку необхідної інформації.

4. Програма навчальної дисципліни

4.1. Зміст навчальної дисципліни

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I. Основи вчення про право

ТЕМА 1. Право – основний регулятор суспільних відносин. Основні концепції праворозуміння.

Поняття і суть права. Основні ознаки права. Місце права в системі соціальних норм. Суб'єктивне та об'єктивне право. Писане і неписане право. Класичні в Україні критерії для поділу права на галузі: предмет і метод правового регулювання. Матеріальне і процесуальне право. Публічне право та право приватне як визначальні категорії для групування галузей права в світлі сучасних тенденцій. Принципи права. Сутність та види функцій права як основних його напрямів впливу на суспільні відносини. Поняття праворозуміння та типу праворозуміння. Основні типи праворозуміння (позитивістсько-легістський, юснатуралістичний, юридично-лібертарний типи праворозуміння; історична та психологічна школи права).

ТЕМА 2. Форми (джерела) права.

Співвідношення понять «форма права» і «джерело права». Поняття і види форм (джерел) права (нормативно-правовий акт, правовий звичай, судовий прецедент, нормативний договір). Правова природа, класифікація законів та підзаконних нормативно-правових актів. Нормативні акти України: значення, особливості та межі їхньої дії в часі, в просторі, за колом осіб. Зворотна сила закону.

ТЕМА 3. Правова система і система права. Система законодавства.

Правова система суспільства: поняття та види. Співвідношення понять «правова система» та «правова сім'я». Основні правові системи сучасності. Статичні і динамічні елементи правової системи. Правовідносини як різновид суспільних відносин. Структура правовідносин: суб'єкти, їх правосуб'єктність; об'єкти; зміст правовідносин; юридичні факти. Система права: поняття та елементи структури (галузі права, їх класифікація; інститут права: сутність та види; правова норма: структура та класифікація). Поняття, види і структура системи законодавства. Систематизація законодавства (кодифікація, консолідація та інкорпорація).

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II. Основи вчення про державу.

ТЕМА 4. Конституція – Основний Закон держави.

Поняття конституції та його історична еволюція. Конституційні традиції в Україні. Фактична та юридична конституції держави. Реальна та фіктивна конституційні системи. Класифікація конституцій: критерії та види. Загальна характеристика Конституції України.

ТЕМА 5. Держава як суб'єкт права і учасник правовідносин. Форма держави.

Поняття, ознаки та теорії виникнення держави. Механізм і апарат держави: поняття і співвідношення. Принципи організації та діяльності державного апарату як частини державного механізму. Методи, використовувані державними органами для впровадження державної політики (заохочення, стимулювання, переконання та примус) та виконання функцій держави. Правова держава: сутність та ознаки. Форма державного правління: поняття та види

держав за формою державного правління. Поняття та види держав за формою державного устрою. Форма політичного режиму: поняття та види.

ТЕМА 6. Система органів державної влади та місцевого самоврядування в Україні.

Поняття інституту президентства та історія його виникнення. Конституційний статус Президента України. «Президентські цензи». Основні повноваження Президента України, підстави і порядок їх припинення. Поняття імпідменту та загальна характеристика його процедури. Система органів державної влади та місцевого самоврядування в Україні. Конституційно-правовий статус українського парламенту, уряду, суду. Поняття централізації та децентралізації державної влади. Система та правові основи діяльності органів місцевого самоврядування.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ III. Загальна характеристика основних галузей права.

ТЕМА 7. Основні галузі публічного права.

Поняття, сутність, особливості правового регулювання нормами конституційного, адміністративного, фінансового та кримінального права України.

ТЕМА 8. Основні положення галузей приватного права.

Поняття, сутність, особливості правового регулювання нормами цивільного, сімейного, трудового права. Поняття конституційного, адміністративного, цивільного, кримінального та господарського процесу.

ТЕМА 9. Правомірна поведінка і правопорушення. Юридична відповідальність як наслідок вчинення правопорушення.

Поняття законності і правопорядку. Поняття та основні види правомірної поведінки. Ознаки правомірної поведінки. Правопорушення: поняття, ознаки, види, елементи складу (суб'єкт, об'єкт, суб'єктивна сторона, об'єктивна сторона правопорушення). Юридична відповідальність: поняття, принципи, ознаки та види. Підстави юридичної відповідальності.

Трискладовий тест правомірності втручання у права людини: поняття, сфера застосування, елементи та зміст.

4.2. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	кількість годин				
	денна форма		заочна форма		
	усь ого	у тому числі	усь ого		у тому числі

		лекції	семінарські заняття	самостійна робота		лекції	семінарські заняття	практичні заняття	самостійна робота
Змістовий модуль 1. Основи вчення про право									
Тема 1. Право – основний регулятор суспільних відносин. Основні концепції праворозуміння.	10	2	2	6	10	1	1		8
Тема 2. Форми (джерела) права.	10	2	2	6	9,5	0,5	1		8
Тема 3. Правова система і система права. Система законодавства.	10	2	2	6	9,5	0,5	1		8
Разом за змістовим модулем 1	30	6	6	18	29	2	3		24
Змістовий модуль 2. Основи вчення про державу									
Тема 4. Конституція – Основний Закон держави	10	2	2	6	10	1	1		8
Тема 5. Держава як суб'єкт права і учасник правовідносин. Форма держави.	10	2	2	6	10	1	1		8
Тема 6. Система органів державної влади та місцевого самоврядування в Україні	10	2	2	6	10	1	1		8
Разом за змістовим модулем 2	30	6	6	18	30	3	3		24
Змістовий модуль 3. Загальна характеристика основних галузей права									
Тема 7. Основні галузі публічного права.	10	2	2	6	10	1	1		8
Тема 8. Основні положення галузей приватного права.	10	2	2	6	11	1	2		8
Тема 9. Правомірна поведінка і правопорушення. Юридична відповідальність як наслідок вчинення правопорушення	10	2	2	6	10	1	1		8
Разом за змістовим модулем 3	30	6	6	18	31	3	4		24
Усього годин	90	18	18	54	90	8	10		72

4.3. Теми лекцій

№ з/п	№ теми	Назва теми	кількість годин
-------	--------	------------	-----------------

			денна форма	заочна форма
1	1	Право – основний регулятор суспільних відносин. Основні концепції праворозуміння.	2	1
2	2	Форми (джерела) права.	2	0,5
3	3	Правова система і система права. Система законодавства.	2	0,5
4	4	Конституція – Основний Закон держави	2	1
5	5	Держава як суб'єкт права і учасник правовідносин. Форма держави.	2	1
6	6	Система органів державної влади та місцевого самоврядування в Україні	2	1
7	7	Основні галузі публічного права.	2	1
8	8	Основні положення галузей приватного права.	2	1
9	9	Правомірна поведінка і правопорушення Юридична відповідальність як наслідок вчинення правопорушення	2	1
		Всього годин	18	8

4.4. Теми семінарських занять

№ з/п	№ теми	Назва теми	кількість годин	
			денна форма	заочна форма
1	1	Право – основний регулятор суспільних відносин. Основні концепції праворозуміння.	2	1
2	2	Форми (джерела) права.	2	1
3	3	Правова система і система права. Система законодавства.	2	1
4	4	Конституція – Основний Закон держави	2	1
5	5	Держава як суб'єкт права і учасник правовідносин. Форма держави.	2	1
6	6	Система органів державної влади та місцевого самоврядування в Україні	2	1
7	7	Основні галузі публічного права.	2	1
8	8	Основні положення галузей приватного права.	2	2
9	9	Правомірна поведінка і правопорушення Юридична відповідальність як наслідок вчинення правопорушення	2	1
		Всього годин	18	10

4.5. Самостійна робота

№ з/п	№ теми	Назва теми	кількість годин	
			денна форма	заочна форма
1	1	Скласти порівняльну таблицю норм права та інших соціальних норм	6	8
2	2	Схематично зобразити класифікацію нормативно-правових актів в Україні із вказівкою на їх основні характерні ознаки	6	8
3	3	Скласти схему системи права України	6	8
4	4	На основі аналізу Конституції України скласти систему протидії стримувань державної влади в Україні	6	8
5	5	Опрацювати енциклопедичну літературу і з'ясувати співвідношення понять «людина», «громадянин», «фізична особа», а також «суспільство» і «населення»; «державна» і «країна».	6	8

		З'ясувати відмінності між поняттями «апарат держави» та «механізм держави», осмислити сутність категорії «політична система суспільства»		
6	6	В результаті аналізу змісту чинного законодавства схематично зобразити систему централізованої державної влади та її децентралізації	6	8
7	7	Підготувати короткий опис системи оподаткування в Україні	6	8
8	8	Вкласти схему «Види дієздатності фізичної особи» із коротким описом правомочностей	6	8
9	9	Скласти порівняльну таблицю відмінностей злочину, кримінального проступку та адміністративного правопорушення. Схематично зобразити їх елементи	6	8
10		Всього годин	54	72

5. Індивідуальні завдання

Індивідуальне навчально-дослідне завдання з курсу не планується.

6. Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

У процесі вивчення дисципліни «Правознавство» використовуються наступні засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання: стандартизовані тести, поточне опитування, поточне тестування, презентації результатів виконаних індивідуальних завдань, виступи на наукових заходах, доповіді, дискусії, дебати, оцінювання самотійної роботи, підсумкове письмове тестування.

7. Форми контролю

У процесі вивчення дисципліни «Правознавство» використовуються такі форми контролю:

- поточний контроль здійснюється у формі оцінювання результатів навчальної діяльності студентів на семінарських заняттях та виконання ними завдань самотійної роботи;
- модульний контроль застосовується після вивчення логічно завершеної частини навчальної дисципліни, оцінка модульного контролю складається з балів, накопичених упродовж вивчення змістового модуля;
- підсумковий контроль проводиться у формі іспиту (тестування на сервері електронних ресурсів MOODLE у термін, визначений графіком підсумкового контролю).

8. Критерії та порядок оцінювання результатів навчання

8.1. Критерії оцінювання на семінарських заняттях:

За роботу на семінарському занятті студент може отримати максимум **5, або максимум 10 балів**.

5 балів (або 9-10 балів): студент дає повну, ґрунтовну, аргументовану відповідь, розкриває і науково обґрунтовує теоретичні положення, виявляє уміння аналізувати, порівнювати, виділяти головне, висловлює власні судження

та особисте ставлення; відповідь відзначається системністю, послідовністю, логічністю викладу думок і творчим підходом.

4 бали (або 7-8 балів): студент дає повну відповідь на питання, виявляє здатність аналізувати, при цьому допускає неточності у розкритті змісту питання або відповідь не повна.

3 бали (або 5-6 балів): відповідь студента на питання є неповною, не наводяться приклади, допущено окремі неточності у розкритті змісту питання, відсутній глибокий аналіз.

2 бали (або 3-4 бали): студент демонструє фрагментарні знання семінарського заняття, які є частково правильними; відповідь містить грубі помилки у аналізі подій, явищ, фактів, використанні політологічної термінології, відзначається порушенням логіки викладу, неаргументованим висвітленням проблеми.

1 бал (або 1-2 бали): відповідь на питання є фрагментарною, у ній допущені суттєві помилки.

0 балів: відповідь на питання відсутня.

9. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота									Самостійна робота	Підсумковий	Сума
80										20	100
Змістовий модуль 1			Змістовий модуль2			Змістовий модуль3					
20			30			30					
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9			
5	5	10	10	10	10	10	10	10			

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

10. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

1. Мультимедійний проектор – демонстрація презентацій.
2. Комп'ютери з доступом до Інтернету – проведення підсумкового контролю.

Методичне забезпечення: підручники, посібники, опорні конспекти лекцій, нормативно-правові акти, ілюстративні матеріали (схеми, таблиці тощо), інтерактивний комплекс навчально-методичного забезпечення дисципліни, тести.

12. Рекомендована література

Основна

1. Адміністративне право України: Підручник / за ред. Т.О. Коломоець. – К.: Істина, 2009. — 475с.
2. Братасюк М.Г. Історія правових та політичних вчень. Навчально-методичні матеріали для студентів Юридичного інституту ТАНГ. – Тернопіль, 2000. – 66 с.
3. Галянтич М.К. Житлове право України: Навч. посібник. – К.: Юрінком Інтер, 2007. — 498с.
4. Господарський кодекс України // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>
5. Житловий кодекс Української РСР від 30 червня 1983 р. // Відомості Верховної Ради Української РСР. – 1983. – додаток до № 28. – Ст. 573.
6. Жмура І. М. Правознавство. Інтерактивний комплекс навчально-методичного забезпечення : кредитно-модульна система орг. навч. процесу : для студ. всіх напрямів підготов. / І. М. Жмура ; Нац. ун-т вод. госп-ва та природокористування. - Рівне : НУВГП, 2010. - 354 с.
7. Жоль К.К. Философия и социология права. – К.: Юринком Интер, 2000. – 480 с.
8. Загальна декларація прав людини від 10.12.1948 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=995_015. – Заголовок з екрана.
9. Загальна теорія держави і права / За ред. В.В. Копейчикова. – К.: Юрінком Інтер, 2000. – 313 с.
10. Загальна теорія держави і права/ М. В. Цвік, В. Д. Ткаченко, Л. Л. Богачова та ін.; За ред. М. В. Цвіка, В. Д. Ткаченка, О. В. Петришина. – Харків: Право, 2002.
11. Закон України «Про бібліотеки і бібліотечну справу» № 32/95-ВР 27.01.1995.
12. Закон України «Про вивезення, ввезення та повернення культурних цінностей» № 1068-XIV від 21.09.1999.
13. Закон України «Про громадянство України» № 2235-III від 18.01.2001.
14. Закон України «Про культуру» № 2778-VI від 14.12.2010.
15. Закон України «Про прокуратуру» № 1697-VII від 14.10.2014.
16. Закон України «Про театри і театральну справу» № 2605-IV від 31.05.2005.
17. Закон України «Про центральні органи виконавчої влади» № 3166-VI від 17.03.2011.

18. Карпунов В.М., Загоруй І.С., Сікілінда О.І. Правознавство: Навч. посіб. – Луганськ, 2006. — 712с.
19. Кельман М.С. Загальна теорія права : підручник / М.С. Кельман, О.Г. Мурашин. – К. : Кондор, 2002. – 353 с.
20. Керецман В.Ю., Семерак О.С. Правознавство: Навч. посіб. – К.: Атіка, 2002. – 400с.
21. Кириченко В. М. Правознавство : модульн. курс / В. М. Кириченко. – К. : ЦУЛ, 2007. – 328 с.
22. Ковальський В.С. Правотворчість : теоретичні та логічні засади / В.С. Ковальський, І.П. Козінцев. – К. : Юрінком Інтер, 2005. – 192 с.
23. Кодекс адміністративного судочинства України від 06.07.2005 р. № 2747-IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2747-15>. – Заголовок з екрана.
24. Кодекс законів про працю України // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>
25. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 07.12.1984 р. № 8073-X [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/80731-10/print1331148578201155>. – Заголовок з екрана.
26. Козюбра М.І. Загальна теорія права: Підручник / За заг. ред. М.І. Козюбри. – К.: Ваїте, 2015. – 392 с.
27. Козюбра М. Праворозуміння: поняття, типи та рівні / М. Козюбра // Право України. – 2010. – № 4. – С. 10-21.
28. Комаров В.В. Основи держави і права: Навч. посібник / За ред. В.В. Комарова. – Харків: Нац. юрид. акад. України, 2002. – 258 с.
29. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод, ратифікована Законом України № 475/97-ВР (475/97-ВР) від 17.07.1997 р. : за станом на 01.01.2013 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=995_004. – Заголовок з екрана.
30. Конституція України від 28.06.1996 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=254%EA%2F96-%E2%F0>. – Заголовок з екрана.
31. Котюк В.О. Теорія права. – К.: Вентурі, 1996. – 210 с.
32. Кравченко В.В., Савчук О.П. Правознавство: Навчальний посібник. – К.: Атіка, 2005.–560 с.
33. Кравчук М. В. Теорія держави і права: Навчальний посібник для підготовки до державного іспиту. – Тернопіль: Економічна думка, 1999. – 114 с.
34. Кримінальне право України. Загальна частина: Підручник / за ред. М. І. Мельника, В.А. Клименка. – К.: Атіка, 2008. – 375с.
35. Кримінальне право України. Загальна частина: Підручник / за ред. В.В. Сташиса, В.Я. Тація. — К. : Юрінком Інтер, 2007. — 496с.

36. Кримінальний кодекс України // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>
37. Кримінально-процесуальний кодекс України // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>
38. Кунченко-Харченко В. І. Правознавство : навч. посіб. / В. І. Кунченко-Харченко, В. Г. Печерський, Ю. Ю. Трубін. – Львів : Кондор, 2011. – 474 с.
39. Курило М.П. Комерційне право : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / М. П. Курило, В. М. Завальний, М. В. Завальний ; Сум. нац. аграр. ун-т. – Суми : Університетська книга, 2011. – 238 с.
40. Мацелик М.О. Фінансове право : навч. посіб. / М. О. Мацелик, Т. О. Мацелик, В. А. Пригоцький ; за ред. д-ра юрид. наук, проф. В. К. Шкарупи. – К. : Знання, 2011. – 816 с.
41. Молдован В.В., Чулінда Л.І. Правознавство: Навчальний посібник за модульно-рейтинговою системою. – К.: Центр навчальної літератури, 2006. – 184 с.
42. Осауленко О.І. Загальна теорія держави і права: Навч. посібник. — К.: Істина, 2007. — 336 с.
43. Основи демократії. Права людини та їх забезпечення в умовах суспільних змін: навч. посіб. – 2-ге вид., випр. / О. В. Філонов, В. М. Субботін. – К., 2008. – 215 с.
44. Основи держави і права України: підручник для ВНЗ / за ред. В. Л. Ординського. – К., 2008. – 583 с.
45. Основи правознавства: навч. посіб. / О. С. Семерак, І. О. Семерак. – К., 2008. – 408 с.
46. Основи правознавства: Навчальний посібник / За ред. С.В. Ківалова, М.П. Орзіх. – К.: Т-во “Знання”, КОО, 2000. – 390 с.
47. Офіційний сайт Наукової бібліотеки ім. Максимовича [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.lib-gw.univ.kiev.ua>
48. Офіційний сайт Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua>
49. Офіційний сайт Національної парламентської бібліотеки [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.alpha.rada.kiev.ua>
50. Податковий кодекс України // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>
51. Права людини в Україні: навч. посіб. для студентів, викладачів ВНЗ / О. М. Гончаренко. – К., 2008. – 207 с.
52. Правознавство : навч. посіб.: ОРІДУ НАДУ, 2010. – 250 с.
53. Правознавство : навч. посіб. / В. М. Курило, В. П. Пастухов, В. Ф. Пеньківський, Є. В. Філіндаш ; за заг. ред. В. П. Пастухова. – К. : Алерта, 2006. – 397 с.
54. Правознавство : навч. посіб. / С. В. Дрожжина [та ін.] ; за ред. С. В. Дрожжиної. - К. : Знання, 2010. - 350 с.
55. Правознавство : підручник / А. І. Берлач, С. С. Бичкова, Д. О. Карпенко та ін. – К. : Правова єдність, 2008. – 792 с.

56. Правознавство : підручник / відп. ред. О. В. Дзера. – 10-те вид., перероб. і допов. – К. : Юрінком Інтер, 2009. – 848 с.
57. Правознавство : підручник / за ред. В. В. Копейчикова, А. М. Колодія. – К. : Юрінком Інтер, 2007. – 752 с.
58. Правознавство [Текст] : навч. посіб. / за ред. П. Д. Пилипенка. – 3-тє вид., стереот. – Львів : Новий Світ-2000, 2011. – 512 с.
59. Правознавство: Навч. посіб. / заг. ред. С.М. Тимченко, Т.О. Коломоєць. – К. : Істина, 2007. – 480с.
60. Правознавство: Навч. посібник / за ред. Р.І. Кондратьєва. – К.: Видавничий Дім «Ін Юре», 2008. — 488с.
61. Правознавство: Навчальний посібник. /За ред. Гончаренко В.Г. – К.: Український інформаційний правовий центр. - 2002.
62. Правознавство: Підручник / відп. ред. О.В. Дзера. – К. : Юрінком Інтер, 2008. – 848с.
63. Правознавство: Підручник / за ред. В.В. Копейчикова. – К.: Юрінком Інтер, 2002. – 736с.
64. Правознавство: Підручник / за ред. В.Ф. Опришка, Ф.П. Шульженка. – К.: КНЕУ, 2003. — 767с.
65. Рабінович П.М. Основи загальної теорії права та держави : навчальний посібник / П.М. Рабінович. – К. : Атіка. – 2001. – 176 с.
66. Рубан В.В. Правознавство. 250 задач з трудового права: [посібник]. – Х.: Основа, 2007. – 112с.
67. Семерак О. С. Основи правознавства : навч. посіб. / О. С. Семерак, І. О. Семерак. – 2-ге вид., перероб. і допов. – К. : Знання, 2008. – 480 с. – (Вища освіта ХХІ ст.).
68. Сімейне право України: Підручник / заг.ред. В.П. Мироненко. – К.: «Правова єдність», 2008. — 477с.
69. Сімейний кодекс України // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.
70. Скаун О.Ф. Теорія держави і права : підручник / О.Ф. Скаун. / пер. з рос. –Харків : Консум, 2001. – 656 с.
71. Теорія держави і права. Академічний курс: Підручник / за ред. О.В. Зайчука, Н.М. Оніщенко. — К.: Юрінком Інтер, 2006. — 688 с.
72. Трудове право України: Академічний курс: Підручник / за ред. П.Д. Пилипенка. — К.: Видавничий Дім «Ін Юре», 2007. — 536с.
73. Цивільне право України. Академічний курс: Підручник: У 2 т. / заг. ред. Я.М. Шевченко. — К.: Видавничий дім «Ін Юре», 2006. — Т.1: Загальна частина. — 696с.
74. Цивільне право України. Загальна частина / за ред. І.А. Бірюкова Ю.О. Заїки. — К.: КНТ, 2008. — 478с.
75. Цивільний кодекс України // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>
76. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. № 435-IV : за станом на 01.01.2013 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу :

- <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=435-15>. – Заголовок з екрана.
77. Цивільний кодекс України: Закон України від 16.03.2003 року // Офіційний вісник України. – 2003. – № 11.
78. Цивільний процесуальний кодекс України // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>
79. Чвалюк А. М. Правові основи формування державного бюджету України : [монографія] / А. М. Чвалюк ; Донец. ун-т економіки та права. - К. : КНТ, 2011. - 219 с.
80. Чушенко В.І., Заєць І.Я. Конституційне право України: Підручник. — К.: Ін Юре, 2007. — 485с.
81. Шляхтун П. П. Конституційне право України: Підручник. — К.: Освіта України, 2008. — 592с.
82. Шпиталенко Г. А. Основи правознавства : навч. посіб. / Г. А. Шпиталенко. — К. : Каравела, 2006. — 375 с.
83. Шульга П.В. Основи правознавства. Навч. посібник. — К.: Атіка, 2011. — 424 с.
84. Юридичні терміни : тлумачний словник / В.Г. Гончаренко, П.П. Андрушко, Т.П. Базова / [за ред. В.Г. Гончаренка]. — 2-ге вид., стереотипне. — К.: Либідь, 2004. — 320 с.

Додаткова

85. Кельзен Г. Чисте правознавство : з дод. : Проблема справедливості / [пер. з нім. О. Мокровольського] / Г. Кельзен. — К. : Юніверс, 2004. — 496 с.
86. Турчин-Кукаріна І.В. Види цивільно-процесуальних оціночних понять права та їх регулятивні закономірності / І.В. Турчин-Кукаріна / Проблеми державотворення і захисту прав людини в Україні : матеріали XVIII регіональної науково-практичної конференції, 26-27 січня 2012 р. — Львів : Юридичний факультет Львівського національного університету імені Івана Франка, 2012. — 436 с. — С. 230-232.
87. Турчин-Кукаріна І.В. Оціночні поняття права : термінологічна дискусія / І.В. Турчин-Кукаріна // Юридична Україна. — 2011. — № 6. — С. 78-82.
88. Турчин-Кукаріна І.В. Сутність оціночних понять права / І.В. Турчин-Кукаріна / Актуальні проблеми юридичної науки — 2010 : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, Київ, 26 листопада 2010 р. / [за ред. В.К. Матвійчука, Ю.В. Нікітіна, Н.Б. Болотіної] — у 2-х ч. — Ч. 1. — К. : Національна академія управління, 2011. — 428 с. — С. 278-281.
89. Філософія права / заг. ред. М.В.Костицький, Б.Ф. Чміль. — К.: Юрінком Інтер, 2000. — 336 с.
90. Філософія права: Навчальний посібник / заг. ред. М.В. Костицького. — К.: Юрінком Інтер, 2000. — 333 с.
91. Юридический энциклопедический словарь / [под. общ. ред. В.Е. Крутских]. — Изд. 3-е перераб. и доп. — М. : Инфра-М, 2000. — 450 с.

- 92.Юридична енциклопедія : в 6 т. – Т. 4: [ред. Ю.С. Шемшученко та ін.]. – К.: Українська енциклопедія, 2002. – 720 с.

Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. [www.http://ccu.gov.ua](http://ccu.gov.ua) – Офіційний веб-сайт Конституційного Суду України.
2. [www.http://kmu.gov.ua](http://kmu.gov.ua) – Офіційний веб-сайт Кабінету Міністрів України.
3. [www.http://portal.rada.gov.ua](http://portal.rada.gov.ua) – Офіційний веб-сайт Верховної Ради України.
4. [www.http://president.gov.ua](http://president.gov.ua) – Офіційний веб-сайт Президента України.
5. [www.http://student.pp.ua/load](http://student.pp.ua/load) – Студентський портал України.
6. [www.http://studrada.com.ua/libonline](http://studrada.com.ua/libonline) – Центральний юридичний портал України.
7. [www.http://zakon.rada.gov.ua/laws](http://zakon.rada.gov.ua/laws) – Офіційний сайт Верховної Ради України. – Розділ «Законодавство».
8. [www.https://osvita.org.ua/](https://osvita.org.ua/) – Освітній портал.
9. [www.http://elr.tnpu.edu.ua/enrol/index.php?id=2042](http://elr.tnpu.edu.ua/enrol/index.php?id=2042) – ЕНМКД Правознавство.

13. Інформаційні ресурси

1. Електронне забезпечення курсу в системі MOODLE.